

finde Forhøjelse i Skolelærernes Lønning Sted ved Balance; der har det ærede Medlem imidlertid ligesaa lidt nu, som ved en tidligere Leilighed læst rigtig. Der staar nemlig ganske rigtig i § 55 noget om Balance, men Bestemmelsen lyder saaledes: „Disse Bestemmelser skulle dog ikkun bringes til Anvendelse paa de Steder, hvor Degnekald ere ledige eller efterhaanden, som de blive det.“ Det er om Degnekaldenes Ledighed der er Tale, ikke om Skolelærerembedernes. Man havde som bekendt i 1814 for en stor Del Degne i Stedet for Skolelærere, og det var Degnekaldenes Indtægter, der anvendtes til Skolelærernes Lønningernes Forbedring, hvad man ogsaa af Anordningerne kan se har været Lovgiverens Hensigt. Nu bestemtes det, at Forbedringen af Skolelærernes Lønning kun skulde indtræde efterhaanden, som Degnekaldene bleve ledige; men alle Degnekald have været ledige siden 1814; vi have ikke længer nogen Degn i Danmark — altsaa det beror paa en Feiltagelse. Endelig bemærkede samme ærede Medlem, at Skoleplanen bestemtes i 1814, og at man maatte blive staaende ved de der fastsatte Lønninger. Skulde man i Danmark blive staaende ved den første Skoleplan, der affattedes efter, at Anordningen af 1814 var udfommen, vilde det i Sandhed se sørgeligt ud med Danmarks Skolevesen nutildbids; thi da vilde ethvert Fremskridt, fra hvad der den Gang bestod, være fuldstændig affaaet. Jeg vil nu ikke tale om, hvad man skulde gjøre med Hensyn til nye Skolelærerembeder, som maatte blive oprettede, thi som bekendt bestemmes disse Lønninger i Skoleplanen; de fik saa ingen Løn; men om man saa fik Skole eller ikke, vil jeg henstille til Enhvers egen Overveelse. Derfor den Betragtning var rigtig, at den lovlige Skoleplan i Danmark var den, man vedtog, efter at Anordningerne af 1814 vare udfomne, og at man derfor, naar man vilde opretholde Lovligheden, skulde føres tilbage til disse Skoleplaner, da vilde det komme til at se besynderligt ud i mange af Danmarks Sogne, og det vilde komme til at se yderst sørgeligt ud med Danmarks Skolevesen. Lykkeligvis har man fulgt en anden, og, som jeg tror, heldigere Fortolkning, og det er den, som følges nu. Stadfæstelsen af nye Skoleplaner, som svare til de forandrede Krav, som Omstændighederne og Interessen for Skolevesenets Udvikling har ført med sig, er Noget, som foregaar saa at sige daglig i Ministeriet, og — som jeg tror — til meget Gæld for Skolevesenet; lad os derfor ikke komme bort derfra.

Et æret Medlem (Lang) omtalte den Bevilling af 28,000 Kr., som er opført paa Finantsloven til Højskolerne, og antydede, at der muligvis kunde fremkomme Forslag til en Ændring i den Henseende, nemlig den Ændring, at man lagde de 28,000 Kr. til de 66,000 Kr. og anvendte det hele Beløb til at støtte dem med,

som besøgte Højskolerne. Dette er jo en Løfte, som har været fremsat tidligere her i Thinget, og jeg skal henstille den til ærede Medlemmers og særlig til det eventuelle Finantsudvalgs Overveelse. Kan man enes paa dette Grundlag, saa skal jeg ikke modsætte mig. Jeg vilde kun ønske, dersom man overhoved finder det rigtig at foretage en Forandring, at man da vilde stræbe hen til at faae fastslaaet en Definition af, hvad der skal forstås ved en Folkehøjskole, og jeg vil dernæst gjøre opmærksom paa, at det i alt Fald vistnok vilde være billigt at reservere et lille Beløb til visse Skoler, som have et særligt Formaal, f. Ex. Navigationskoler og Folkehøjskoler, der uddanner Binterlærere og Lignende. Saadanne Hensyn maa tages, hvis man overhovedet vil foretage en Forandring, og jeg skal altsaa anstille dette til nærmere Overveelse. Det samme ærede Medlem bragte dernæst under Dmtale Løften om Oprettelse af en Højskole i Sorø og knyttede dertil nogle Bemærkninger om Fortættelsesloven i det Hele taget. Jeg vil foreslaa at opsætte Diskussionen om dette Spørgsmaal til Skolelovens 1ste Behandling. Der vil dette Spørgsmaal bedst kunne komme til sin Ret, idet det der vil fremkomme i sin rette Forbindelse og derfor bedst kunne blive løst. Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Folkehøjskole i Sorø er jo nemlig et Spørgsmaal, som skulde sættes Slutningen paa vort Borger- og Almueskolevesens Undervisningsplan. Jeg foreslaar altsaa, at vi glemme denne Sag, indtil Skoleloven kommer til 1ste Behandling; da skal jeg med Uførlighed udtale mig om mit Standpunkt til denne Sag, der jo unegtelig fortjener en nærmere Overveelse og en nærmere Belysning fra Ministeriets Side.

Derefter tror jeg kun at have det kongelige Theater og Kapel tilbage, som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) begyndte med at udtale sig om paa en Maade, der var ganske i Overensstemmelse med, hvad der lige i Slutningen af Forhandlingerne i forrige Samling blev udtalt af det samme ærede Medlem om den nye Ordning af Theatrets Forhold paa Finantsloven. Hvad det ærede Medlem bemærkede med Hensyn dertil, kunde jo ikke være nyt for Nogen af os, da det, som sagt, stemte med, hvad samme ærede Medlem lige i Slutningen af forrige Samlings Forhandlinger — jeg fremhæver dette Tidspunkt — bemærkede om dette Budgets Optagelse paa Finantsloven. Men naar det ærede Medlem tilskrev en Seir paa min Side denne Ordning, saa maa jeg tilstaa, at dette dog var mig noget Nyt. Jeg havde aldig troet, at jeg skulde være bleven kildret som Seirherre i disse Forhold; thi de Herrer, som vare tilstede i Finantsudvalget ved denne Sags Behandling, ville vistnok have en Grindring om, at det just ikke var med nogen Seirherremine, at jeg gif ind paa det Forslag, som blev